

ESTONSKI SISTEM ZAŠČITE IN REŠEVANJA

Estonian system of protection and rescue

Gregor Volaj* UDK 351.862(474.2)

Povzetek Abstract

Estoniski sistem zaščite in reševanja je enotni nacionalni sistem za odzivanje na naravne ali druge nesreče.

Uprava za reševanje Republike Estonije (Estonian Rescue Board) je samostojna vladna ustanova znotraj Ministrstva za notranje zadeve in ima vodilno vlogo pri načrtovanju pripravljenosti na nesreče in pri operativnem ukrepanju ob naravnih ali drugih nesrečah.

Estonška reševalna služba daje velik poudarek preventivnim dejavnostim in ozaveščanju ljudi glede morebitnih nevarnosti in pravilnega preventivnega ravnanja, kar prispeva k varnejšemu okolju in zmanjševanju nesreč.

The Estonian system of protection and rescue is a uniform national system for responding to natural and other disasters. The Estonian Rescue Board is an independent government institution within the Ministry of Internal Affairs and has a leading role in planning preparedness for disasters as well as taking operational measures in the event of a natural or other disaster. The Estonian Rescue Board lays great stress on preventive activities and informing people about potential dangers and how to behave so as to avoid risks, and thus contribute to a safer environment and a reduction in accidents.

Organizacija in upravljanje sistema

Uprava za reševanje Republike Estonije je organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve, ki je na podlagi zakona o reševanju, zakona o pripravljenosti na nesreče in zakona o ukrepanju v nesreči, pristojna za:

- pripravo zakonodajnih aktov s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami,
- oceno ogroženosti in strokovne podlage za načrtovanje zaščite, reševanja in pomoči (izdeluje državne načrte zaščite in reševanja v sodelovanju z drugimi ministrstvi in vladnimi službami),
- organizacijo in usklajevanje reševalnih služb,
- organizacijo in delovanje sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja,
- nadzor nad izvajanjem predpisov in ukrepov s področja požarne varnosti,
- iskanje, odstranjevanje in uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev, ter iskanje vzrokov nesreč, povzročenih z eksploziranimi ubojnimi sredstvi.

Estonško reševalno službo (ne)posredno opravljajo estonska uprava za reševanje z organizacijsko podrejenimi štirimi regijskimi reševalnimi centri in prav tako štirimi centri za obveščanje.

Štirje reševalni centri geografsko »pokrivajo« celotno območje Estonije (severni, vzhodni, južni ter zahodni del z otoki) in opravljajo naslednje dejavnosti:

- preventivne dejavnosti in pripravljenost na naravne in druge nesreče,
- reševalne dejavnosti (gasilsko in drugo reševalno službo),
- nadzor/inšpekcijo nad požarno varnostjo,
- upravljanje ob naravnih in drugih nesrečah.

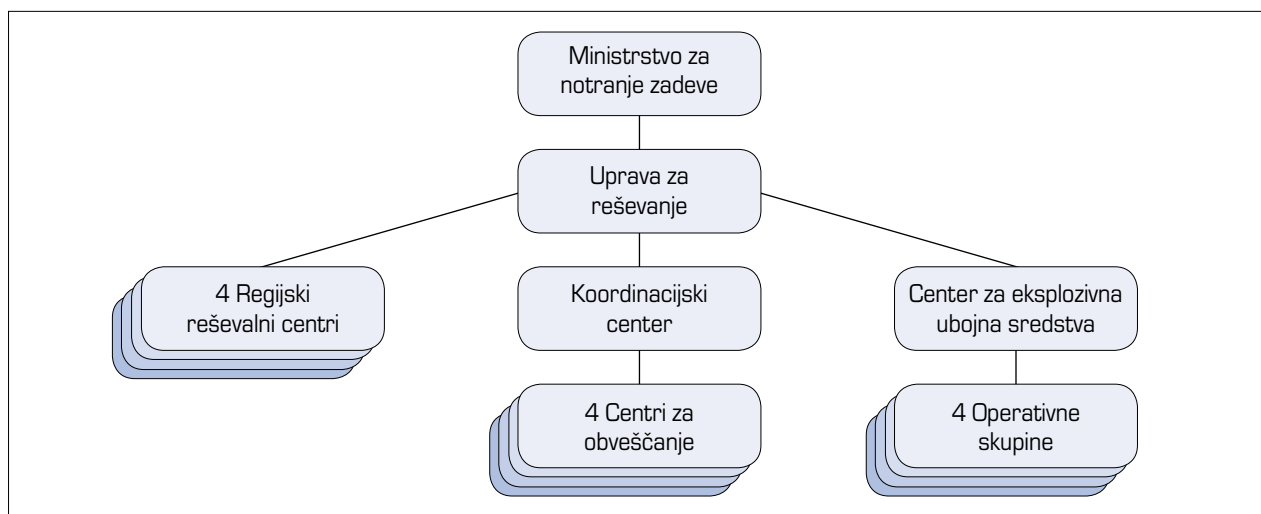
Poleg tega reševalne dejavnosti neposredno opravlja tudi center za eksplozivna ubojna sredstva, ki prav tako sodi v sklop omenjene uprave.

Estonška uprava za reševanje dobro sodeluje z estonsko zvezo gasilskih in reševalnih vodij, estonsko zvezo obrambne lige za reševanje življenj in estonskim Rdečim križem.

Večina operativnih enot zaščite, reševanja in pomoči je organiziranih na županijski (okrajni) ravni, tako da estonska uprava za reševanje administrativno-tehnično podpira operativne dejavnosti na terenu. Ob večji nesreči, ki presega zmožnosti učinkovitega ukrepanja in obvladovanja županijske (okrajne) ravni, prevzame poveljniške in usklajevalne dejavnosti vladna komisija za ukrepanje v večjih nesrečah. Komisijo sestavljajo predstavniki uprave za reševanje, policije, varnostnih služb in obmejne straže, vodi pa jo minister za notranje zadeve. Seveda so na županijski (okrajni) in lokalni ravni prav tako organizirane tovrstne komisije (kakor pri nas štabi civilne zaščite), ki prevzamejo poveljniške in usklajevalne dejavnosti na svoji ravni.

* Ministrstvo za obrambo RS, Uprava RS za zaščito in reševanje, Vojkova c. 61, Ljubljana, gregor.volaj@ursz.si

Vsaka od petnajstih županij (okrajev) je odgovorna za zaščitno in reševalno službo na svojem ozemlju. V okviru

Slika 1. Organiziranost estonske reševalne službe
Figure 1. Organisation of the Estonian Rescue Board

reševalne službe deluje centralna gasilska brigada s pripadajočimi podpornimi gasilskimi enotami. Odvisno od velikosti županije glavno gasilsko brigado podpira od dve do pet gasilskih enot. Odziv omenjenih brigad je v mestih in večjih županijah z več kakor 5000 prebivalcev do petnajst minut po prejemu klicu v sili. Na območjih z manj kakor 5000 prebivalcev pa je odzivni čas največ petindvajset minut po prejemu klicu v sili.

Neposredno pod poveljstvom estonske uprave za reševanje je izmed operativnih reševalnih enot organizirana le državna enota za hitro posredovanje ob večji nesreči doma ali drugi državi (Estonian Disaster and Relief Team).

Za reševanje na morju in iz njega ter iskanje in reševanje ob nesreči civilnega letalstva je odgovorna estonska uprava mejne straže (Estonian Board of Border Guard), ki vodi center za reševanje in usklajevanje dejavnosti ob nesrečah na morju ali civilnega zrakoplova. Center je tudi nacionalna kontaktna točka za sprejem informacij o nesreči estonskega civilnega zrakoplova. Ob nesreči na morju ali nesreči civilnega zrakoplova center obvešča o nesreči in prevzame naloge reševanja in usklajevalnih dejavnosti na območju nesreče. Seveda reševalne enote letališč in pristanišč (predvsem gasilske reševalne enote) v sodelovanju z lokalnimi gasilskimi in reševalnimi službami izvajajo reševanje na letališčih in pristaniščih ter njihovi okolici.

Centri za obveščanje

Estonija je leta 2000 uvedla enotno evropsko (telefonsko) številko za klic v sili – številko 112, na katero se javi dežurni operater v centru za obveščanje, ki deluje štiriindvajset ur dnevno. Centri za obveščanje združujejo aktiviranje gasilske ali katere koli druge reševalne službe, prav tako pa tudi službe nujne medicinske pomoči.

Centri za obveščanje sprejemajo klice v sili, določajo obseg nesreče ali nezgode in aktivirajo ustrezne reševalne službe ter po potrebi usklajujejo nadaljnje reševalne dejavnosti na kraju nesreče. Poleg tega zagotavljajo potrebno komunikacijo med reševalnimi službami in drugimi akterji, ki se vključujejo v intervencijo in posredujejo nove informacije.

V centru je poleg dežurnih operativcev navzoč tudi dežurni zdravnik, ki prek telefona pomaga pri pravilnem postopanju reševanja zdravstvenih težav in aktiviranju ustrezne zdravniške pomoči. Poleg tega center sprejema tudi številko (1345), namenjeno drugim socialnim problemom, ki pestijo državljane. S tem razbremenijo številko za klice v sili (112). Centri prejmejo povprečno tisoč petsto klicev dnevno.

Poleg štirih regijskih centrov za obveščanje na državni ravni deluje tudi koordinacijski center, ki deluje štiriindvajset ur dnevno in ob večji nesreči nudi neposredno podporo vladni komisiji za ukrepanje v večjih nesrečah. Center deluje tudi kot nacionalna kontaktna točka za sprejemanje, analiziranje in pošiljanje domačih ali mednarodnih informacij v zvezi z upravljanjem ob nesrečah.

Center za eksplozivna ubojna sredstva

Poleg centrov za obveščanje deluje tudi center za eksplozivna ubojna sredstva, ki posreduje ob grožnjah z eksplozivnimi sredstvi. V okviru centra delujejo štiri operativne skupine, ki sodelujejo v štirih regijskih reševalnih centrih. Operativne skupine sestavljajo strokovno usposobljeni in izkušeni profesionalni strokovnjaki za (ne)eksplozivna ubojna sredstva, opremljeni z najsodobnejšo opremo. Njihove glavne naloge so odstranjevanje in uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev ter drugih eksplozivnih teles, ukrepanje ob sumu ali neposredni grožnji z bombo

Slika 2. Estonski regijski center za obveščanje aktivira gasilsko in druge reševalne službe ter reševalno službo nujne medicinske pomoči.

Figure 2. Estonian Regional Warning Centre activates both fire and other rescue services and the ambulance service.

ali drugim eksplozivnim telesom in varovanje pomembnih oseb pred nevarnostmi že omenjenih groženj.

V Estoniji letno prejmejo več kakor tisoč klicev v zvezi z eksplozivnimi telesi, od tega preko sto groženj glede aktiviranja bomb, opravijo preko sto varovanj pomembnih oseb in odkrijejo okoli tri tisoč neeksploziviranih ubojnih sredstev.

Izobraževanje in usposabljanje

Izobraževanje in usposabljanje bodočih pripadnikov naštetih reševalnih služb poteka na višji reševalni šoli, ki je ena izmed šol znotraj akademije za nacionalno varnost. Akademija deluje v okviru ministrstva za notranje zadeve. Kandidati višje reševalne šole pridobijo dodatna znanja in

višjo izobrazbo. Tako na primer v višji reševalni šoli usposabljujejo za poklic gasilskega inženirja (enoletni študij) in operaterja v centru za obveščanje. V okviru tedenskega šolanja ali večdnevnega usposabljanja pa izpopolnjujejo svoje znanje gasilski inštruktorji in strokovnjaki za načrtovanje ob naravnih in drugih nesrečah in za oceno ogroženosti.

Državna enota za hitro posredovanje

Leta 1997 je bila v okviru Uprave za reševanje ustanovljena državna enota za hitro posredovanje, ki začne delovati ob naravnih ali drugih nesrečah (tako znotraj kakor tudi zunaj države). Enota sestavlja več modularno oblikovanih reševalnih skupin, na primer skupina za iskanje in reševanje, skupina za tehnično reševanje, skupina za radiološko, kemično in biološko zaščito, enota za eksplozivna ubojna sredstva, enota za nudenje zdravniške (nujne medicinske) pomoči in enota za oskrbo, ki lahko opravljajo različne dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči ter jih je moč poslati v tujo državo v dvanajstih do štiriindvajsetih urah. Enota je sodelovala že pri več mednarodnih vajah zaščite in reševanja ter resničnih katastrofalnih nesrečah. Tako je na primer konec leta 2005 in v začetku leta 2006 nudila reševalno pomoč Indoneziji, ki jo je prizadel katastrofalen cunami in še istega leta tudi Pakistanu pri iskanju in reševanju zasutih oseb zaradi potresa. Vsega skupaj je bila udeležena v dvanajstih mednarodnih reševalnih operacijah.

Slika 3. Prikaz dela opreme estonske enote za hitro posredovanje, ki začne delovati ob naravni ali drugi nesreči (tako znotraj kakor tudi zunaj države).

Figure 3. Presentation of part of the equipment of an Estonian fast response unit, which is activated in the case of a natural or other disaster (both within and outside the country).

Glede na aktivno vlogo estonske uprave za reševanje na mednarodnem področju je treba izpostaviti tudi dobro sodelovanje z Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje, predvsem na področju izobraževanja in usposabljanja. V letu 2006 so se estonski reševalci udeležili enotedenskega tečaja usposabljanja reševanja s plezalno vravno tehniko, ki jo uporabljajo slovenski gorski in jamarski reševalci.